

Utformning av Klimatsamverkan Skåne 2023-2030

Inledning

Detta dokument innehåller ny inriktning och organisation av Klimatsamverkan Skåne (KSS) 2023-2030.

Klimatsamverkan Skånes organisation behöver ses över av flera anledningar:

- Energikontoret Skåne bytte huvudman från förbundet *Skånes Kommuner* till *Energikontor Syd* den 1 januari 2023. Därmed avvecklas Skånes Kommuns aktiva roll i det regionala klimat- och energiarbetet och som ingående organisation i KSS.
- Region Skåne har sedan tidigare beslutat att ingå i nuvarande utformning av KSS fram till 31 december 2022, och att ett förslag till framtida utformning av KSS under åren 2023-2030 ska tas fram i samverkan med övriga parter inom KSS.
- Mandatet för politikerna som sitter i KSS styrgrupp gällande klimat- och energiarbetet i sina respektive organisationer har i flera fall historiskt varit litet.
- Genomlysningen av KSS från år 2020¹ visar på ett mervärde från samverkan mellan ingående organisationer. Samtidigt behöver takten i det regionala klimat- och energiarbetet öka för att minska klimatutsläppen och nå målen i Klimat- och energistrategin för Skåne. Här behövs ett fortsatt samarbete och det är därför viktigt att bevara det fungerande samarbete som finns mellan de tre offentliga organisationerna, men också att utvidga samarbetet med andra aktörer, framför allt näringslivet.
- Det finns idag flera regionala och lokala initiativ som samlar länets aktörer i klimat- och energiarbetet, till exempel Skånes effektkommission², Klimatallianserna i Lund³ och Skåne Nordost⁴ och Klimatavtal Helsingborg⁵. KSS samlande regionala roll i förhållande till ovanstående och andra relevanta samverkansplattformar och initiativ behöver tydliggöras.

Nedan beskrivs hur den fortsatta regionala samverkan inom klimat- och energiarbetet i Skåne utformas 2023-2030. Inför år 2031 får ingående organisationer besluta om hur ett eventuellt fortsatt arbete inom Klimatsamverkan Skåne ska utformas.

Syfte, mål och fokus

Klimatsamverkan Skåne syftar till att få ökad effektivitet i det regionala klimat- och energiarbetet. Målet för samverkan är att nå ett klimatneutralt och fossilbränslefritt Skåne enligt de mål och åtgärder som anges i Klimat- och energistrategin för Skåne. Fokus är därmed att minska klimatpåverkan. Samverkan kring klimatanpassning, det vill säga att anpassa Skåne till ett förändrat klimat, sker främst i andra plattformar utanför Klimatsamverkan Skåne.

¹ Trivector Traffic, 2020, Genomlysning av Klimatsamverkan Skåne, Rapport 2020:27.

² Region Skåne, Skånes effektkommission, <https://utveckling.skane.se/tema/effektkommissionen/#245237>

³ Lunds klimatallians, <https://lundsklimat.se/>

⁴ Klimatallians Skåne Nordost, <https://klimatallians.se/>

⁵ Helsingborgs stad, Helsingborgs klimatavtal, <https://helsingborg.se/bo-bygga-och-miljo/klimat-och-miljo/helsingborgs-klimatavtal/>

Klimat- och energimål för Skåne till år 2030, enligt Klimat- och energistrategin

- Utsläppen av växthusgaser i Skåne ska vara minst 80 procent lägre än år 1990, vilket motsvarar en tredjedel av dagens utsläpp.
- Utsläppen av växthusgaser från konsumtion i Skåne ska vara högst 5 ton CO₂ekv per person och år, vilket motsvarar en halvering av dagens utsläpp.
- Energianvändningen i Skåne ska vara minst 20 procent lägre än år 2005 och utgöras av minst 80 procent förnybar energi.
- Andelen resor som görs med cykel eller gång ska vara minst 30 procent och andelen resor som görs med kollektivtrafik ska vara minst 28 procent av det totala antalet resor i Skåne.
- Utsläppen av växthusgaser från transporter i Skåne ska vara minst 70 procent lägre än år 2010.

Prioriterade områden för samverkan

Fokus för samverkan kan variera över tid och tas fram i årliga/tvååriga verksamhetsplaner som respektive sammankallande aktör föreslår, och som beslutas i KSS ledningsgrupp. Detta tillsammans med de färdplaner för fossilfri konkurrenskraft som har tagits fram av berörda branscher inom initiativet Fossilfritt Sverige⁶ kan utgöra underlag för en regional dialog och samverkan kring insatser som bidrar till ett stärkt genomförande av den regionala klimat- och energistrategin.

Organisation

Den tidigare strukturen inom KSS görs delvis om. Eftersom samverkan i första hand ska omfatta konkreta insatser som kan hanteras på en operativ chefsnivå inom de ingående organisationerna så minskas styrgruppen, vilket samtidigt minskar behovet av administration för att förbereda och genomföra stygruppsmöten och frigör därmed tid för personerna i KSS kansli. KSS styrgrupp ersätts av tre representanter som har tydligt mandat i frågorna. KSS ledningsgrupp finns kvar i nuvarande form och leder samverkan. Kansli-funktionen finns kvar.

- **KSS Styrgrupp:** styrgruppen för dialog kring övergripande planering och resultat av klimat- och energiarbetet i Skåne. Den kan även välja att lyfta frågor till Skånskt Ledningsforum för information/diskussion/beslut. I gruppen ingår från respektive organisation: länsöverdirektör från Länsstyrelsen, ordförande i Region Skånes Hållbarhetsberedning samt en skånsk kommunrepresentant från styrelsen för Energikontor Syd. Styrgruppens roll är att användas för förankring av inriktningar och aktiviteter inom respektive organisation. KSS ledningsgrupp förankrar verksamhetsplan och rapporterar årlig uppföljning till styrgruppen. Styrgruppen deltar även på de dialogmöten som arrangeras av Klimatsamverkan Skåne. Styrgruppen föreslås träffas två gånger per år, en gång tidigt på året med fokus på årets verksamhetsplan och dialogmöten. På styrgruppens möte under hösten sker uppsummering av resultatet av årets arbete samt dialog om kommande års prioriteringar. Regelbundna avstämningsmöten sker inom respektive organisation mellan representanter för KSS ledningsgrupp och styrgrupp. Den styrning som styrgruppen utövar inom ramen för KSS ska vara förankrad i respektive organisations högsta ledning.
- **KSS Ledningsgrupp:** ledningsgruppen fokuserar på samverkan mellan de tre ingående organisationerna vilket kan omfatta gemensamma avstämningsmöten och att initiera arrangemang, projekt och andra insatser för att öka genomförande av den regionala klimat- och energistrategin. Ledningsgruppen är en viktig samverkansplattform för regelbundna möten mellan operativa chefer från ingående organisationer. Den består av 1-2 chefer eller andra

⁶ Fossilfritt Sverige, Färdplaner för fossilfri konkurrenskraft, <https://fossilfritt Sverige.se/fardplaner/>

tjänstepersoner med budget- eller sakområdesansvar från vardera Region Skåne, Länsstyrelsen Skåne och Energikontor Syd. Det är viktigt att ledningsgruppens ledamöter förankrar och informerar sina respektive organisationers ledningar om planering och resultat av projekt och aktiviteter. Ledningsgruppen har ca 6 möten per år. Av beslut som fattas inom ramen för KSS ledningsgrupp ska det tydligt framgå att dessa är förankrade i styrgruppen.

- **KSS Kansli:** kansliet hjälper ledningsgruppen med planering, genomförande och dokumentation av samverkansmöten samt att kommunicera vad som händer inom KSS. Kansliet består av tre personer, en vardera från Region Skåne, Länsstyrelsen Skåne och Energikontor Syd. Kansliet har löpande avstämningar.

Roterande ledning av arbetet: Region Skåne och Länsstyrelsen Skåne turas om att vara sammankallande för KSS styrgrupp och KSS ledningsgrupp under två år i taget. Sammankallande ansvarar för att bjuda in till möten med dagordning och att leda möten på styrgrupp respektive ledningsgrupp samt ta fram förslag till gemensam verksamhetsplan respektive årlig uppföljning, samt samordnar kansliets arbete. Region Skåne inleder som sammankallande år 2023-2024.

Dialog och samverkan en viktig del av arbetet

Det behövs med viss regelbundenhet särskilda samverkansmöten mellan berörda handläggare inom de tre organisationerna för kunskapsöverföring och information om pågående, planerade och nödvändiga insatser och projekt samt för strategiska diskussioner om inriktningen på det regionala klimat- och energiarbetet. Därutöver blir dialog och samarbeten med andra aktörer i samhället mycket viktigt för att nå målen i klimat- och energistrategin och bidra till att nå beslutade nationella och internationella klimatmål.

Forum för dialog med olika sektorer och branscher

Klimatsamverkan Skåne ska arrangera återkommande forum för dialog med regionala aktörer som står bakom Fossilfritt Sveriges branschvisa färdplaner och som är av stor vikt för Skånes näringsliv respektive har stor klimat- och energipåverkan. Syftet är att mobilisera aktörer för att bidra till att öka takten i klimatarbetet och initiera åtgärder som bidrar till att nå målen i Klimat- och energistrategin för Skåne. Vilka aktörer som träffas beror på vilket område som är i fokus för dialogmötet.

Två dialogmöten per år föreslås genomföras. Landshövding/regionråd eller av dem utsedd person bjuder in och är värd för mötet, på vilket även representanter från styrgrupp, ledningsgrupp och kansli deltar. Inbjudna deltagare är representanter från relevanta offentliga organisationer, näringsliv, civilsamhälle och akademien. Mötena utgår från Fossilfritt Sveriges färdplaner och dialogen förs med branschvisa företrädare. Vid mötena diskuteras utmaningar och möjligheter för klimatarbetet inom aktuell sektor, vilka insatser som krävs för en omställning i sektorn i ett regionalt perspektiv och vad respektive aktör kan bidra med. Dialogmötena kan resultera i regionala färdplaner, branschsamverkan, projekt och åtgärder. Beroende på aktörer och sammanhang kan befintliga dialog-arenor med fördel användas.

Andra nätverk att samverka med

Det finns inom Skåne flera andra nätverk och samarbetsorgan som utgår från eller inkluderar det regionala klimat-, energi- och miljöarbetet, till exempel Skånes Effektkommission, Forsknings- och innovationsrådet för Skåne (FIRS), Regionplanerådet, Greater Copenhagen och Handelskammarens hållbarhetsnätverk. Dessa kan vara relevanta för samarbeten på olika sätt.

Konsekvenser av förslaget

En positiv konsekvens av förslaget är att resurser frigörs från ledningsgrupp och kansli som kan riktas mot ett mer operativt arbete. En bredare samverkan på handläggarnivå kan leda till fler och bättre gemensamma projekt. En negativ konsekvens är att kontakten med region- och lokalpolitiken kan bli svagare än idag eftersom den politiska representationen i styrgruppen minskas.

KSS kan bli en starkare och mer synlig plattform för det regionala klimat- och energiarbetet gentemot näringslivet genom att införa regionala dialogträffar utifrån färdplanerna inom Fossilfritt Sverige. Förhoppningsvis leder dialogen med en större grupp av aktörer i länet till ökad kännedom om deras utmaningar och behov av stöd samtidigt som förutsättningarna för att få med aktörer i gemensamma projekt och insatser ökar.